УДК 351:004.9:364.614

https://doi.org/10.62664/cpa.2026.01.22

Олександр МОЛОДЦОВ,
професор кафедри публічного управління,
адміністрування і національної безпеки,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
доктор наук з державного управління, доцент
ORCID ID http://orcid.org/0000-0003-4168-0092

(© *МОЛОДЦОВ О., 2026*)

ІНСТИТУТ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ ЯК СКЛАДНИК ЄДИНОЇ ЦИФРОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ

У статті розглядається комплексна проблема забезпечення безбар'єрності для всіх громадян, включно для людей з інвалідністю, що є одним із ключових викликів для сучасної сервісної держави. Особливої уваги надано поєднанню історичної еволюції концепції електронного врядування та розвитку цифрових технологій із формуванням і реалізацією Національної стратегії створення безбар'єрного простору. Показано, що формування безбар'єрного простору в цифровому середовищі не може розглядатися ізольовано від загальних процесів трансформації публічного управління, оскільки саме цифрові інструменти забезпечують можливість рівного доступу до послуг, інформації та комунікаційних ресурсів.

У цьому контексті розкрито поняття «єдина цифрова екосистема», яка віддзеркалює інтегроване середовище державних, муніципальних та приватних електронних сервісів, що функціонують як єдина мережа для задоволення потреб громадян. Її ключовими характеристиками є: багаторівнева системність, орієнтація на користувача, гарантування кібербезпеки та

можливість розширення функціоналу відповідно до «життєвих ситуацій». Наголошується, що саме орієнтація на життєві ситуації дозволяє зробити цифрові сервіси більш гнучкими та адаптивними до реальних потреб суспільства, а багаторівнева системність забезпечує узгодженість між різними рівнями публічного управління.

Надано оцінку нормативним документам Національного агентства України з питань державної служби, спрямованим на створення інклюзивного середовища в державних органах та органах місцевого самоврядування. Окремо розглянуто програму підвищення кваліфікації службовців із тематики формування безбар'єрного простору, що має на меті не лише підвищення професійної компетентності, а й формування нової управлінської культури, орієнтованої на принципи інклюзивності.

Наголошується на значенні органічного поєднання цифрової доступності та універсального дизайну як одного із ключових напрямів сучасної державної політики безбар'єрності. Цифрова доступність розглядається як технічна та організаційна передумова, тоді як універсальний дизайн – як концептуальна основа, що дозволяє враховувати потреби максимально широкого кола користувачів. Такий підхід забезпечує не лише рівні права, а й підвищення якості життя громадян, створюючи умови для їхньої активної участі у суспільному житті.

У підсумку сформульовано висновок про потребу системної інтеграції проблематики безбар'єрності з процесом розвитку цифрових технологій у публічному управлінні. Така інтеграція має стати стратегічним напрямом державної політики, спрямованим на формування інклюзивного суспільства, де кожен громадянин, незалежно від фізичних можливостей чи соціального статусу, матиме рівний доступ до публічних послуг, інформації та можливостей для самореалізації.

Ключові слова: *безбар'єрність, інклюзивне середовище, державна політика безбар'єрності, єдина цифрова екосистема, електронне урядування, цифрова доступність, універсальний дизайн, публічні послуги.*

Oleksandr MOLODTSOV,
Professor of the Department of Public Management,
Administration and National Security,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor
ORCID ID http://orcid.org/0000-0003-4168-0092
(© *MOLODTSOV O., 2026*)

THE INSTITUTION OF BARRIER-FREE ACCESSIBILITY AS AN INTEGRAL COMPONENT OF A UNIFIED DIGITAL ECOSYSTEM

The article examines the complex issue of ensuring barrier-free accessibility for all citizens, including persons with disabilities, which represents one of the key challenges for the modern service-oriented state. Particular attention is devoted to the interconnection between the historical evolution of the concept of e-government and the development of digital technologies with the formation and implementation of the National Strategy for Creating a Barrier-Free Space. It is demonstrated that the establishment of a barrier-free environment in the digital sphere cannot be considered in isolation from the broader processes of public administration transformation, since digital tools themselves provide the opportunity for equal access to services, information, and communication resources.

In this context, the notion of a «unified digital ecosystem» is elaborated, reflecting an integrated environment of state, municipal, and private electronic services functioning as a single network to meet the needs of citizens. Its key characteristics are identified as multi-level systematization, user orientation, cybersecurity assurance, and the capacity to expand functionality in accordance with

“life situations.” It is emphasized that orientation toward life situations makes digital services more flexible and adaptive to the real needs of society, while multi-level systematization ensures coherence between different levels of public administration.

An assessment is provided of the regulatory documents of the National Agency of Civil Service of Ukraine, aimed at creating an inclusive environment within state authorities and local self-government bodies. Special attention is given to the training program for civil servants on the topic of barrier-free space formation, which seeks not only to enhance professional competence but also to foster a new administrative culture oriented toward the principles of inclusivity.

The significance of organically combining digital accessibility and universal design is highlighted as one of the key directions of contemporary state policy on barrier-freeness. Digital accessibility is considered a technical and organizational prerequisite, whereas universal design serves as a conceptual foundation that enables the needs of the widest possible range of users to be taken into account. Such an approach ensures not only equal rights but also an improved quality of life for citizens, creating conditions for their active participation in social life.

In conclusion, the article formulates the necessity of systematically integrating the issue of barrier-freeness with the process of digital technology development in public administration. This integration should become a strategic direction of state policy, aimed at building an inclusive society in which every citizen, regardless of physical abilities or social status, has equal access to public services, information, and opportunities for self-realization.

Keywords: *barrier-freeness, inclusive environment, state policy of barrier-freeness, unified digital ecosystem, e-government, digital accessibility, universal design, public services.*

Постановка проблеми. На сьогодні в Україні громадяни в умовах війни й особливо люди з обмеженими фізичними можливостями стикаються з численними проблемами в реалізації прав та доступі до різного роду публічних

послуг. Це може бути пов’язано з фізичною недоступністю будівель, де надаються ті чи інші публічні послуги, окремі дискримінаційні практики в працевлаштуванні та культурному житті та інші бар’єри, що мають бути подолані за результатами реалізації державної політики безбар’єрності. Бар’єри в Україні проявляються в усіх сферах суспільного життя – політичній, економічній, соціальній культурній. Залежно від сфери суспільного життя (чи сегменту цієї сфери), де виявляються проблеми недоступності чи малодоступності виокремлюють фізичну, економічну, інформаційну та цифрову безбар’єрність. Зокрема про це йшлося на черговому засіданні Ради безбар’єрності (26.02.2026), що відбулося за участі Першої леді О. Зеленської під головуванням Прем’єр-міністра України Ю. Свириденко. На таких засіданнях напрацьовуються нові підходи та системні рішення щодо питань безбар’єрності. У ході обговорення йшлося також про важливість створення єдиної цифрової екосистеми, яка б дала змогу системно вирішувати проблеми безбар’єрності [5]. У зв’язку з цим постає питання про те, який зміст вкладається у поняття «єдина цифрова екосистема», яке, на наш погляд, виконує певну методологічну роль у розробленні стратегій та планів подолання проблем безбар’єрності на основі цифровізації публічного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування безбар’єрного простору є предметом дослідження представників різних наук. Безбар’єрність стосується одночасно: правових гарантій та управлінського підходу (право та публічне управління); соціальної інтеграції та інклюзії людей з інвалідністю в суспільне життя (соціологія), формування безбар’єрного фізичного середовища (архітектура та урбаністика), фізичного здоров’я (медицина та реабілітологія); цифрової доступності (спеціалісти ІТ-сфери); економічних можливостей її досягати (економіка). Нам немає сенсу наводити широкий список наукових джерел, де розкривається проблематика безбар’єрності в різних вимірах. Назва цієї статті обмежує вибір джерел, з-поміж яких використовуються праці фахівців з публічного управління та права. Для

формування загального методологічного підходу ми скористувалися матеріалами монографії, у якій узагальнено сучасні наукові підходи до аналізу механізмів публічного управління, розкрито проблематику якості управлінських послуг, ефективності державної політики та інституційної спроможності органів публічної влади. І головне – у цьому дослідженні з наукового погляду переосмислено функції публічного управління в умовах війни, євроінтеграційних процесів, цифрової трансформації та повоєнного відновлення держави й територіальних громад [10]. Цей загальний підхід конкретизується в працях І. Лопушинського, Л. Слободяна, Ю. Семененка та К. Пришляк [1, 11-12], які в загальному плані дають змогу прослідкувати тісний зв'язок історичної еволюції концепції електронного врядування та розвитку цифрових технологій із формуванням і реалізацією Національної стратегії створення безбар'єрного простору. Установлення цього зв'язку потребувало дослідження відповідної нормативно-правової бази [2-4; 7-9], спираючись на яку інститут безбар'єрності подано як складник цифрової екосистеми.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, безбар'єрність – це забезпечення рівних прав і можливостей. Це комплексний підхід до подолання бар'єрів: від поширення інклюзивних практик і впровадження доступності до піклування про психічне здоров'я, що є основою добробуту кожної людини. Це філософія суспільства без обмежень [1, с. 38]. Така філософська настанова вказує на те, що суспільство має піклуватися не тільки про повноцінний доступ до об'єктів фізичного оточення, інфраструктури, а також про отримання різного виду публічних послуг, зайнятості та інших можливостей. Саме тому формування безбар'єрного простору в широкому розумінні має бути поєднано не тільки з формуванням інклюзивного середовища рівних можливостей, але й загалом культури (ідеології) українського суспільства.

Історична еволюція ідеї безбар'єрності тісно пов'язана з реалізацією концепції електронного врядування та поширенням інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. Перший етап формування концепції

припадає на кінець XX століття, коли органи публічного управління в Україні стали використовувати комп'ютерні системи для автоматизації документообігу та внутрішніх адміністративних процесів. У цей час електронне урядування ототожнювалося з технічними інноваціями, що підвищували швидкість опрацювання даних та зменшення бюрократичного навантаження. На другому етапі у 2000-х роках виникають офіційні вебпортали органів публічної влади, через які громадяни отримали доступ до базової інформації та окремих публічних послуг. У цей час формується сприйняття електронного врядування як засобу комунікації між державою та суспільством. У 2010-х роках поширюються мобільні технології, хмарні сервіси та соціальні мережі, що серйозно спрошують доступ до різноманітних публічних послуг. Значно інтенсифікується взаємодія між громадянами і публічною владою через такі інструменти як електронні петиції, консультації з громадськістю. Звідси формується уява про електронне врядування як механізм залучення суспільства до процесів ухвалення рішень [8]. Сучасний етап розвитку визначається інтеграцією інноваційних цифрових технологій, штучного інтелекту, блокчейну та великих даних. Вони змінюють не лише форму взаємодії держави з громадянами, а й зміст управлінських процесів, підвищуючи рівень прогнозування, прозорості та персоналізації послуг [11, с. 84-85].

Підписання Президентом України 2020 р. Указу про створення безбар'єрного доступу в Україні [7] збіглося в часі з третім етапом розвитку електронного врядування. Цей документ став поштовхом у розробленні державної політики створення безбар'єрного простору, правовою основою для розроблення Національної стратегії безбар'єрності до 2030 року, мета якої полягає в забезпеченні рівних можливостей для всіх громадян у різних сферах життя [9]. Виник новий елемент соціальної відповідальності держави, що потребував адекватного механізму забезпечення якості суспільного життя на основі більш ефективного цифровізованого публічного управління. Стратегію спрямовано на виконання міжнародних зобов'язань Української держави,

досягнення нею пріоритетних національних інтересів і стратегічних цілей у напрямі європеїзації суспільного життя.

Розуміння безбар'єрності як забезпечення рівного доступу до якості суспільного життя покладено в державницьку настанову подолання бар'єрів через механізм єдиної цифрової екосистеми. З позицій концептуального підходу єдина цифрова екосистема являє собою інтегроване цифрове середовище, що поєднує державні, муніципальні та приватні цифрові сервіси в єдину нерозривну систему. Її ключова мета полягає в забезпеченні неперервного, зручного і рівного доступу до публічних послуг для всіх громадян, незалежно від їхніх фізичних можливостей, соціального статусу чи місця проживання. Основними характеристиками єдиної цифрової екосистеми є:

Поєднання всіх державних (урядові портали, відомчі сервіси та реєстри) та муніципальних електронних сервісів, як функціонують на спільних стандартах і протоколах, що виключає дублювання та розриви в наданні публічних послуг.

(Еко)системність функціонування всіх державних та муніципальних електронних сервісів як єдиного організму, складники якого взаємодіють у режимі реального часу.

Орієнтація на користувача (клієнта), що передбачає єдину точку входу до екосистеми та враховує потреби різних груп населення, включно людей з обмеженими можливостями, літніми людьми та мешканцями віддалених територій.

Забезпечення безпечного користування та формування інституціональної довіри на основі надійного захисту персональних даних відповідно до міжнародних стандартів кібербезпеки та прозорості алгоритмів функціонування екосистеми.

Забезпечення можливості поступового розширення функціоналу шляхом інтеграції до цифрової екосистеми нових електронних сервісів, що створюються відповідно до нових «життєвих ситуацій» без руйнування наявної структури.

Забезпечення цифрової екосистеми аналітичними інструментами, що дають змогу збирати й аналізувати дані для ухвалення управлінських рішень, у тому числі щодо усунення бар'єрів у доступі до публічних послуг.

Єдина цифрова екосистема формує нові підходи до організації публічного управління та комунікації між державою і громадянами. В умовах децентралізованої територіальної організації влади особливого значення набуває органічне поєднання всіх державних та муніципальних електронних сервісів для створення і підтримання повноцінного життєвого середовища для громадян, які отримують послуги на місцевому рівні. При цьому ми маємо пам'ятати, що електронне врядування не є механічною сумою окремих електронних сервісів. Воно являє собою цілісну електронну систему взаємодії органів публічного управління з громадянами та структурами бізнесу в єдиному цифровому середовищі (єдиній цифровій екосистемі). Нині соціально-економічний розвиток всієї країни та окремих територіальних громад обов'язково передбачає використання цифрової екосистеми та скоординований комплекс заходів з вирішення питань побудови та розширення простору безбар'єрності.

Зрозуміло, що при цьому різко підвищуються вимоги до відкритості та доступності публічних послуг, ефективності публічноуправлінського апарату в різних сферах діяльності. Успіхи на цьому шляху можуть бути отримані за рахунок остаточної відмови від традиційної бюрократичної моделі публічного управління та активного розвитку електронного урядування, адекватного вимогам динамічного інформаційного середовища, що стимулює використання цифрових технологій у створенні сучасних електронних сервісів на національному, регіональному та муніципальному рівнях. Останні забезпечують доступ до державних та муніципальних адміністративних та інших публічних послуг онлайн, таких, наприклад, як електронна медицина (e-health), дистанційна освіта, транспортні, культурні та інші послуги, що забезпечують рівний доступ до них навіть у віддалених районах, дає змогу економити час, зменшує витрати

на логістику та комунікацію. Тим самим підвищується якість життя для всіх громадян, особливо для людей з обмеженими можливостями.

Зрозуміло, що вдосконалення умов безбар'єрності, особливо під час війни є непростим завданням. Це потребує системної державної політики, значного фінансування та формування суспільних настанов щодо безбар'єрності. Уже під час війни НАДС розробило три ключові документи, що безпосередньо конкретизують цілі та завдання Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору для: жінок та чоловіків в частині забезпечення гендерної рівності; осіб, які мають дітей віком до 6 років або дітей з інвалідністю; молоді; осіб різних віросповідань та національностей; осіб, які належать до маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю та осіб старшого віку, тобто осіб з певними обмеженими можливостями [1], учасників бойових дій та інших осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Методичні рекомендації для державних органів (наказ НАДС від 31.03.2023 № 51-23) розроблено з метою надання методичної допомоги службам управління персоналом державних органів, керівникам державної служби в державних органах, керівникам структурних підрозділів, державним службовцям та іншим працівникам державних органів щодо створення в державному органі безперешкодного середовища, забезпечення рівних можливостей усіх його працівників для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, професійного та особистісного розвитку, кар'єрного зростання. Рекомендації містять: визначення видів безбар'єрності; визначення стану безбар'єрності, формування інклюзивного робочого середовища в державних установах, через певні стандарти, що мають стати обов'язковими для всіх державних органів. Основні положення стосуються: інтеграції принципів

[1] Примітка. Україна дотримується Міжнародної класифікації функціонування (МКФ), обмежень життєдіяльності та здоров'я, ухваленої ВОЗ 1992 року. МКФ – це уніфікований класифікатор «компонентів здоров'я», що оцінює функції та структуру організму, активність і залученість людини, зовнішнє середовище, особистісні чинники. Цю класифікацію спрямовано переважно на людей з обмеженою мобільністю, ментальними та фізичними відмінностями, вона може застосовуватися до кожного, незалежно від стану здоров'я.

безбар’єрності в організаційну культуру державного органу; настанов щодо взаємодії з особами з інвалідністю; адаптації робочих місць для осіб з інвалідністю; забезпечення доступності адміністративних будівель; створення умов для рівного доступу до інформації для людей з обмеженими можливостями (сурдопереклад, шрифти Брайля, цифрова доступність); запровадження політики недискримінації в кадрових процедурах [2].

Методичні рекомендації для органів місцевого самоврядування (наказ НАДС від 04.04.2023 № 52-23), розроблено з метою надання методичної допомоги сільським, селищним, міським головам, головам районних, районних у місті, обласних рад, керівникам структурних підрозділів, іншим посадовим особам місцевого рівня щодо створення в органі місцевого самоврядування безперешкодного середовища, забезпечення рівних можливостей усіх його працівників для належного виконання встановлених завдань і обов’язків, професійного та особистісного розвитку, кар’єрного зростання. Основні положення цього документа є аналогічними з рекомендаціями державним органам щодо створення простору безбар’єрності [3].

Типова короткострокова програма підвищення кваліфікації (наказ НАДС від 29.09.2023 № 159-23) має назву «Забезпечення створення безбар’єрного простору на засадах рівності, недискримінації, доступності та інклюзії». Програма ставить ціль системного підвищення компетентності публічних службовців як ключового компонента реальної імплементації Національної стратегії безбар’єрності [6]. Зміст Програми занять може варіюватися залежно від конкретної аудиторії, проте при цьому вона має включати модулі та теми, що передбачають ознайомлення з нормативно-правовою базою, у тому числі міжнародною, створення безбар’єрного простору. Акценти мають бути поставлені на правах людей з обмеженими можливостями, рівності, недискримінації та створення інклюзивного середовища для різних груп населення (люди з інвалідністю, люди похилого віку, батьки з маленькими дітьми, представники різних культурних груп тощо). Рекомендується розкрити

принципи фізичної доступності будівель, споруд, громадських місць, технічні вимоги щодо облаштування доступного середовища, навести приклади успішних рішень. Після проходження програми слухачі повинні отримати чітке розуміння, як застосовувати принципи безбар'єрності у своїй щоденній роботі, щоб зробити послуги та простір більш доступними та інклюзивними для всіх громадян, ураховуючи цифрову доступність та універсальний дизайн.

Навчальна програма передбачає розгляд понять цифрової доступності та універсального дизайну для людей з різними можливостями. Стисло розглянемо це питання, оскільки воно знаходиться в логіці нашої статті. Цифрова доступність означає, що люди з різними можливостями, уключаючи тих, хто має вади зору, слуху, рухові порушення, когнітивні розлади або використовує допоміжні технології (наприклад, екранні читачі), можуть сприймати, розуміти та взаємодіяти з цифровим контентом та сервісами. Доступність має відповідати міжнародним стандартам доступності веб-контенту, зафіксованим у міжнародно визнаних рекомендаціях WCAG (Web Content Accessibility Guidelines[2]). Цифрова доступність є конкретним проявом універсального дизайну у сфері інформаційних технологій та електронних сервісів. Універсальний дизайн

[2] Примітка. WCAG передбачає такі компоненти:
Семантична розмітка HTML: правильне використання тегів (заголовки, списки, таблиці) для чіткої структури контенту, що допомагає екранним читачам.
Альтернативний текст для зображень (alt-текст): надання текстового опису зображень, щоб люди з вадами зору могли зрозуміти їх зміст.
Доступність форм: Чіткі мітки для полів форм, повідомлення про помилки, які легко зрозуміти.
Навігація за допомогою клавіатури: можливість повністю керувати сайтом або додатком за допомогою клавіатури, без використання миші.
Контрастність кольорів: достатній контраст між текстом і фоном для зручності читання, особливо для людей з вадами зору.
Субтитри та транскрипції: надання субтитрів для відео та аудіо, а також текстових транскрипцій для аудіоконтенту.
Доступність документів: створення доступних PDF-документів, електронних таблиць та презентацій; використання заголовків, списків, альтернативного тексту в документах.
Доступність мобільних додатків: застосування принципів доступності при розробленні мобільних додатків для різних операційних систем.
Використання допоміжних технологій: екранні читачі, лупи, програмне забезпечення для розпізнавання мови, спеціалізовані клавіатури та інші інструменти, що використовують люди з інвалідністю.

охоплює більш широкий спектр – від архітектурних рішень до цифрових продуктів, забезпечуючи (еко)системність підходу. Ми бачимо, що в методичних рекомендаціях НАДС поняття цифрової доступності та універсального дизайну означають, що органи публічного управління повинні створювати робочі місця, сервіси та інфраструктуру, які будуть однаково доступними для всіх громадян – без дискримінації та додаткових бар'єрів.

Висновки. Безбар'єрність в Україні постає як стратегічний напрям державної політики, що поєднує соціальну відповідальність держави за побудову безбар'єрного простору та цифрову трансформацію публічного управління, яка враховує функцію соціальної держави. Історична еволюція електронного врядування засвідчує, що від технічної автоматизації документообігу суспільство поступово перейшло до інтегрованих цифрових публічних сервісів, що забезпечують спрощений доступ громадян до державних, муніципальних адміністративних та інших публічних послуг.

Концепція єдиної цифрової екосистеми постає методологічною основою для подолання бар'єрів у спрощеному доступі до публічних послуг, знань та інформації. Вона передбачає системність (емерджентність), орієнтацію на користувача, безпеку та можливість розширення функціоналу електронних послуг, що дозволяє створювати інклюзивне середовище для всіх груп населення, уключаючи людей з інвалідністю відповідно до життєвих ситуацій.

Розроблені НАДС методичні рекомендації та програми підвищення кваліфікації публічних службовців конкретизують завдання Національної стратегії безбар'єрності, акцентуючи увагу на цифровій доступності та універсальному дизайні. Поєднання цифрової доступності та універсального дизайну формує нову управлінську культуру, де рівність, відсутність дискримінації та інклюзія стають базовими принципами.

Таким чином, успішна реалізація державної політики безбар'єрності можлива лише за умови системної інтеграції цифрових технологій у публічне управління, відмови від бюрократичних моделей та формування культури

інституціональної довіри. Це не лише підвищує якість життя громадян, а й сприяє європейській інтеграції України та утвердженню її як сучасної цивілізованої держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лопушинський І. П., Слободян Л. Я. Безбар'єрність як державна ідеологія й політика забезпечення рівних прав і можливостей громадян. *Вісник НУЦЗ України. Серія : Державне управління*. 2023. DOI: https://doi.org/10.52363/2414-5866-2023-2-4.

2. Методичні рекомендації з питань формування безбар'єрності на робочому місці в державних органах, затверджені наказом НАДС від 31 березня 2023 року № 51-23. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0051859-23#Text.

3. Методичні рекомендації з питань формування безбар'єрності на робочому місці в органах місцевого самоврядування, затверджені наказом НАДС від 04 квітня 2023 року № 52-23. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0053859-23#Text.

4. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я. *Міністерство охорони здоров'я України*. URL: https://moz.gov.ua/uk/mkf.

5. На засіданні Ради безбар'єрності представлено новий флагманський проєкт Мінветеранів. *Урядовий портал*. 2.03.2026. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/na-zasidanni-rady-bezbariernosti-predstavleno-novyi-flahmanskyi-proekt-minveteraniv.

6. Типова короткострокова програма підвищення кваліфікації «Забезпечення створення безбар'єрного простору на засадах рівності, недискримінації, доступності та інклюзії» : Наказ НАДС від 29.09.2023 № 159-23. *Офіційний вебпортал Національного агентства України з питань державної служби.* URL: https://nads.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-typovoi-zahalnoi-

korotkostrokovoi-prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-derzhavnykh-sluzhbovtsiv-ta-posadovykh-osib-mistsevoho-samovriaduvannia-zabezpechennia-stvorennia-be.

7. Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні : Указ Президента України від 03 грудня 2020 року № 533/2020. URL: https://www.president.gov.ua/documents/5332020-35809.

8. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження КМУ № 649-р від 20 вересня 2017 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text.

9. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text.

10. Розвиток публічного управління в Україні : сучасні виклики та пріоритети : кол. монографія / Якубів В. М. та ін.; за заг. ред. проф. В. М. Якубів. Івано-Франківськ : Карпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2025. 314 с.

11. Семененко Ю., Пришляк К. Електронне урядування в умовах цифрової трансформації. *Galician economic journal*. 2025. No 6 (97). URL: https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/97/1512.pdf.

12. Слободян Л. Я. Концепція «безбар'єрного» як об'єкта дослідження. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія : Право, державне управління та адміністрування*. 2024. Т. 11, № 2. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-11-02-05.

REFERENCES

1. Lopushynskyi, I. P. & Slobodian, L. Ya. (2023). Bezbar'iernist′ yak derzhavna ideolohiia y polityka zabezpechennia rivnykh prav i mozhlyvostei hromadian [Barrier-free as a state ideology and policy of ensuring equal rights and opportunities for citizens. *Bulletin of the National Center for Public Administration of Ukraine. Series: State Administration*]. DOI: https://doi.org/10.52363/2414-5866-2023-2-4. [in Ukrainian]

2. NADS. (2023, March 31). Metodychni rekomendatsii z pytan′ formuvannia bezbar'iernosti na robochomu mistsi v derzhavnykh orhanakh (Nakaz № 51-23) [Methodological recommendations on the formation of barrier-free workplaces in state bodies, approved by order of the National Agency for the Supervision of Public Administration of Ukraine dated March 31, 2023 No. 51-23]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0051859-23#Text. [in Ukrainian]

3. NADS. (2023, April 4). Metodychni rekomendatsii z pytan′ formuvannia bezbar'iernosti na robochomu mistsi v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia (Nakaz № 52-23) [Methodological recommendations on the formation of barrier-free workplaces in local government bodies, approved by order of the National Agency for the Promotion of Public Service of Ukraine dated April 4, 2023 No. 52-23]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0053859-23#Text. [in Ukrainian]

4. Ministerstvo okhorony zdorov'ia Ukrainy. Mizhnarodna klasyfikatsiia. unktsionuvannia, obmezhen′ zhyttiediial′nosti ta zdorov′ia [International Classification of Functioning, Disability and Health. Ministry of Health of Ukraine]. URL: https://moz.gov.ua/uk/mkf. [in Ukrainian]

5. Uriadovyi portal. (2026, March 2). Na zasidanni Rady bezbar'iernosti predstavleno novyi flahmans′kyi proiekt Minveteraniv [A new flagship project of the Ministry of Veterans Affairs was presented at a meeting of the Accessibility Council. Government portal]. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/na-zasidanni-rady-bezbariernosti-predstavleno-novyi-flahmanskyi-proekt-minveteraniv. [in Ukrainian]

6. NADS. (2023, September 29). Typova korotkostrokova prohrama pidvyshchennia kvalifikatsii «Zabezpechennia stvorennia bezbar'iernoho prostoru na zasadakh rivnosti, nedyskryminatsii, dostupnosti ta inkliuzii» (Nakaz № 159-23). *Ofitsiinyi vebportal Natsional'noho ahentstva Ukrainy z pytan' derzhavnoi sluzhby*. Retrieved March 13, 2026 [Typical short-term advanced training program «Ensuring the creation of a barrier-free space on the principles of equality, non-discrimination, accessibility and inclusion» : Order of the National Agency of Ukraine for Civil Service No. 159-23 dated September 29. Official web portal of the National Agency of Ukraine for Civil Service]. URL: https://nads.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-typovoi-zahalnoi-korotkostrokovoi-prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-derzhavnykh-sluzhbovtsiv-ta-posadovykh-osib-mistsevoho-samovriaduvannia-zabezpechennia-stvorennia-be. [in Ukrainian]

7. Prezident Ukrainy. (2020, December 3). Pro zabezpechennia stvorennia bezbar'iernoho prostoru v Ukraini (Ukaz № 533/2020) [On ensuring the creation of a barrier-free space in Ukraine : Decree of the President of Ukraine dated December 3, 2020 No. 533/2020]. URL: https://www.president.gov.ua/documents/5332020-35809. [in Ukrainian]

8. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2017, September 20). Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini (Rozporiadzhennia № 649-r) [On approval of the Concept for the Development of E-Government in Ukraine : Resolution of the Cabinet of Ministers No. 649-r of September 20, 2017]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text. [in Ukrainian]

9. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021, April 14). Pro skhvalennia Natsional′noi stratehii iz stvorennia bezbar'iernoho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku (Rozporiadzhennia № 366-r) [On approval of the National Strategy for Creating a Barrier-Free Space in Ukraine for the Period Until 2030 : Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 14, 2021 No. 366-r.]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text. [in Ukrainian]

10. Yakubiv, V. M. (Ed.). (2025). Rozvytok publichnoho upravlinnia v Ukraini : suchasni vyklyky ta priorytety (Kol. monohrafiia) [Development of public administration in Ukraine : modern challenges and priorities: col. monograph]. Ivano-Frankivsk : Karpat. nats. un-t im. V. Stefanyka [in Ukrainian]

11. Semenenko, Yu. & Pryshliak, K. (2025). Elektronne uriaduvannia v umovakh tsyfrovoi transformatsii. *Galician Economic Journal* [Electronic governance in the context of digital transformation. *Galician economic journal*], 97 (6). URL: https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/97/1512.pdf. [in Ukrainian]

12. Slobodian, L. Ya. (2024). Kontseptsiia «bezbar'iernoho» yak ob'iekta doslidzhennia. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia* : *Pravo, derzhavne upravlinnia ta administruvannia* [The concept of «barrier-free» as an object of research. *Problems of modern transformations. Series* : *Law, public management and administration*], 11 (2), 5. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-11-02-05. [in Ukrainian]

Дата першого надходження статті до видання: 19.03.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026